

„Cieszyn dla klimatu” – działania społeczne i inwestycyjne w zakresie terenów zieleni i błękitno-zielonej infrastruktury na tle działań partycypacyjnych, koncepcyjnych planistycznych i programowych

Przemysław Major
II Zastępca Burmistrza Miasta

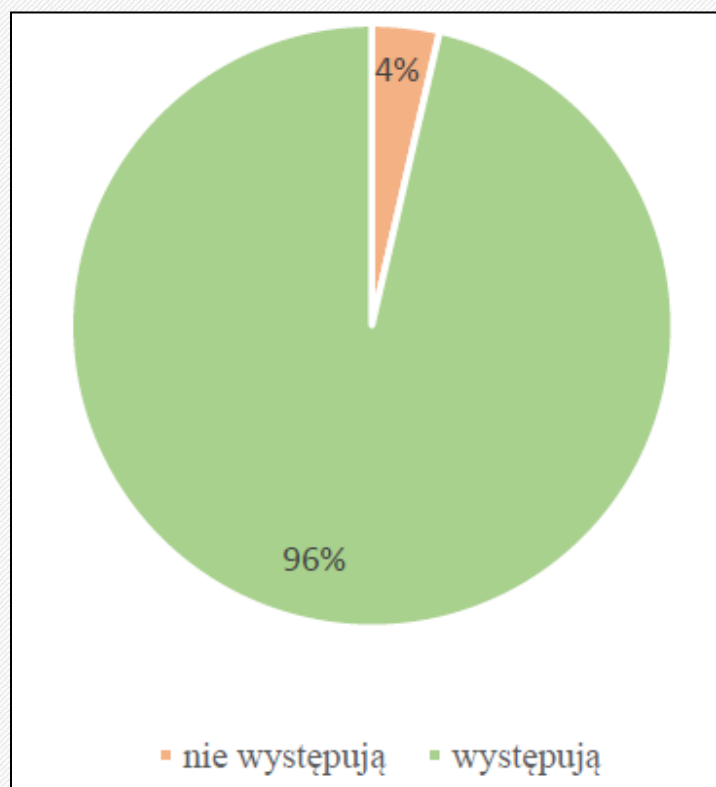
Urząd Miejski w Cieszynie

Ale zanim o tym, to jaki był finał?

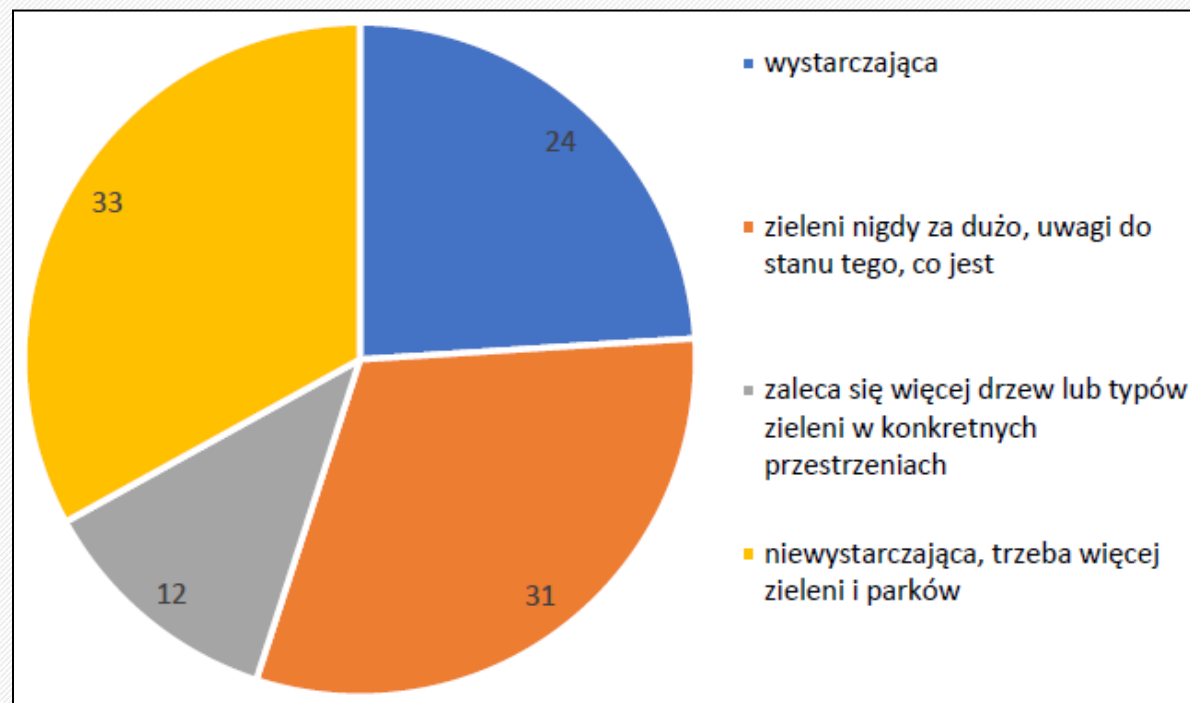
Nagroda specjalna
za kompleksowe podejście
Cieszyna do rozwoju
zielono-błękitnej
infrastruktury,
jako jednego z kluczowych
aspektów rozwoju miast,
aby wesprzeć refleksję nad
rolą zielono-błękitnej
infrastruktury w budowaniu
miejskiej rezyliencji.

Czy w promieniu 15 min od
Państwa miejsca zamieszkania
występują tereny zieleni?

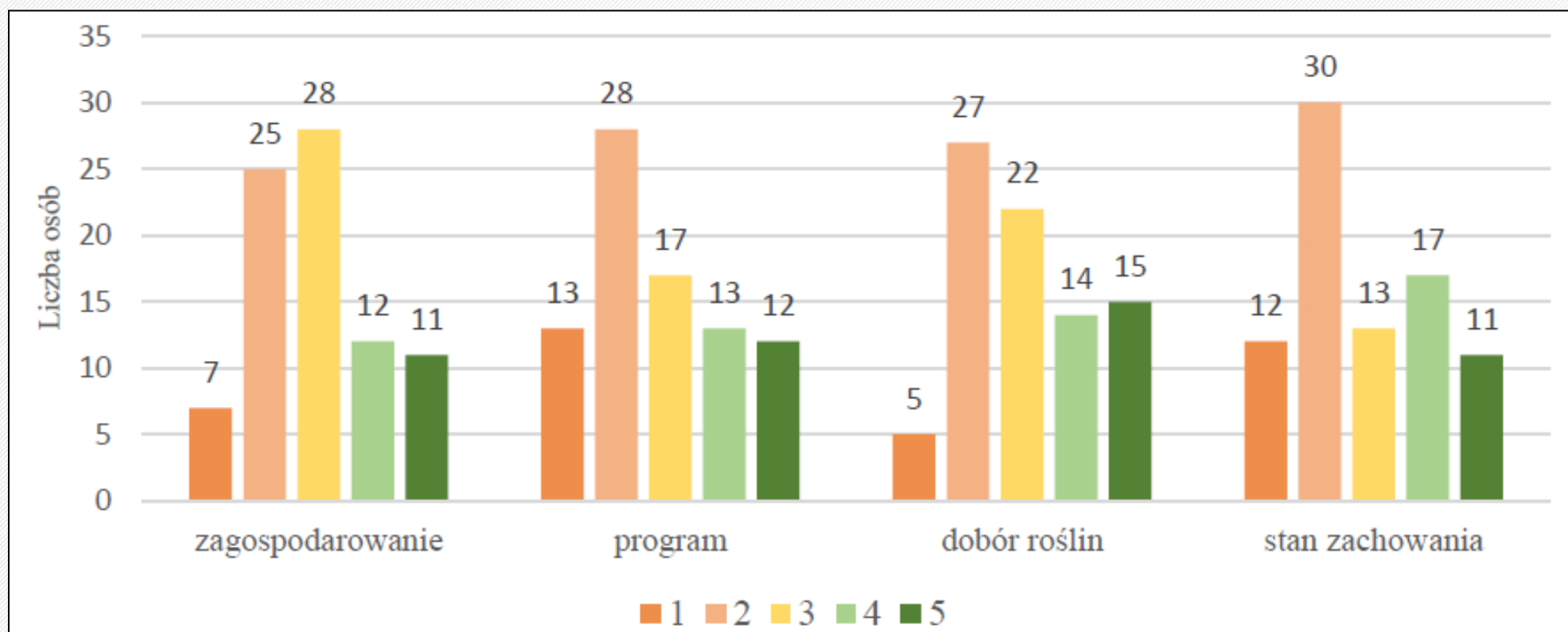

Czy liczba terenów zieleni w Cieszynie jest
wystarczająca?

źródło: „Standardy kształtowania i zarządzania terenami zieleni Miasta Cieszyna”, Cieszyn, 2023 r.

Jak oceniają Państwo dane elementy terenów zieleni w pobliżu miejsca zamieszkania?
(1 – bardzo źle, 5 – bardzo dobrze)

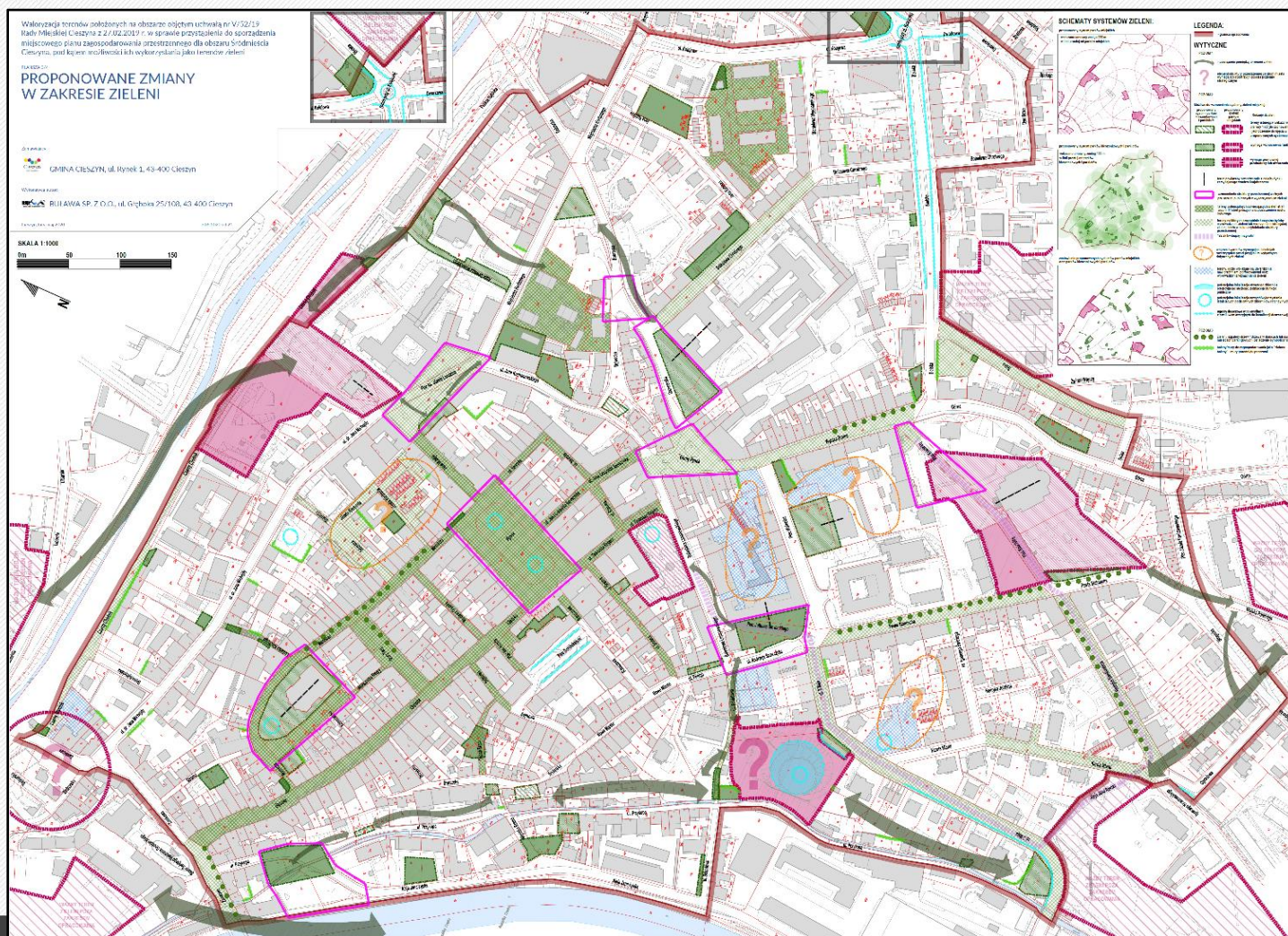
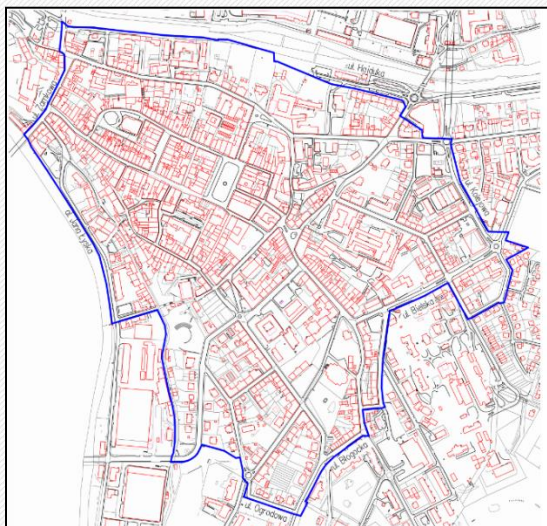

źródło: „Standardy kształtowania i zarządzania terenami zieleni Miasta Cieszyna”, Cieszyn, 2023 r.

Opracowanie pn. „Waloryzacja terenów położonych na (...) obszarze śródmieścia Cieszyna, pod kątem możliwości ich wykorzystania jako terenów zieleni” (2020 r.)

**UCHWAŁA NR V/52/19
RADY MIEJSKIEJ
CIESZYNA**

z dnia 27 lutego 2019 r.
w sprawie przystąpienia do
sporządzenia miejscowego
planu zagospodarowania
przestrzennego dla obszaru
śródmieścia Cieszyina

Założenia „Zielonej sieci (zgodnie z opracowaniem pn. „Waloryzacja terenów położonych na (...) obszarze śródmieścia Cieszyna, pod kątem możliwości ich wykorzystania jako terenów zieleni”, 2020 r.):

- **miasto przyjazne pieszym oraz**
- **wzmocnienie funkcji przyrodniczo-środowiskowych i klimatycznych na terenie śródmieścia.**

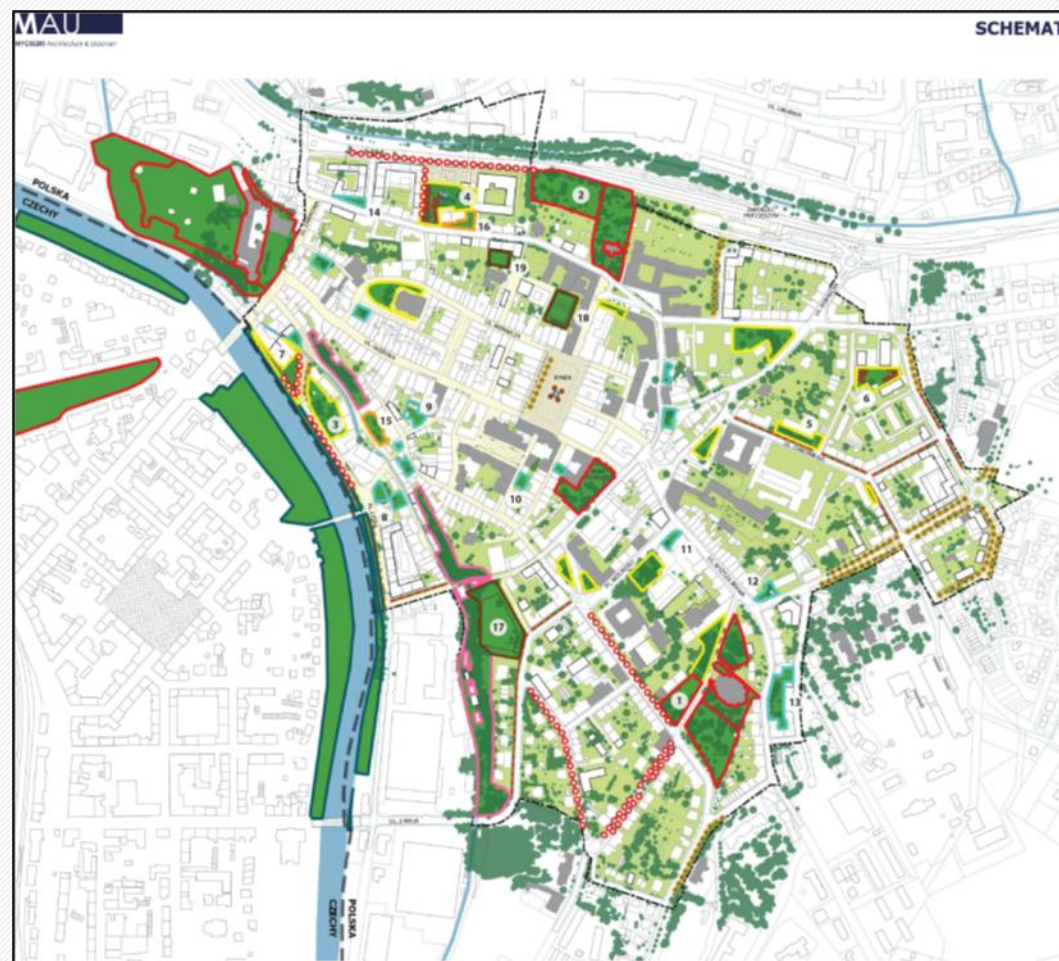
Propozycja utworzenia „Zielonej sieci” – systemu składającego się z

- **trzech/czterech parków miejskich w umownym zasięgu 250 m (5 minut piechotą);**
- **parków kieszonkowych, parkletów itp. w umownym zasięgu 100 m (2 minut piechotą).**

W ramach proponowanej sieci wskazano tereny:

- do zachowania (funkcjonują prawidłowo),
- do wzmocnienia funkcji w wymiarze społeczno-użytkowym (wzbogacanie o funkcje wypoczynkowe i integracyjne),
- wymagające gruntownej przebudowy lub utworzenia (nowe potencjalne lokalizacje terenów zieleni).

Partycypacja społeczna w ramach prac nad projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla Śródmieścia Cieszyna (m.in. ankieta, warsztaty charette).

Rekomendacje (m.in.):

- ✓ **nowy system** zieleni miejskiej (połączenie istniejących wysp zieleni);
- ✓ **rozplytowywanie** i nasadzenia zieleni wszędzie gdzie to jest możliwe (...), wprowadzanie parkletów oraz zieleni wertykalnej;
- ✓ potrzeba parku, w którym będzie można swobodnie wypoczywać w zieleni, np. rozkładając koc, siadając na ławce (uwaga: **obecne parki i skwery są przegęszczone, jest na nich zbyt dużo drzew i brakuje otwartej przestrzeni oraz miejsca dla ludzi**);
- ✓ **zwiększenie powierzchni zieleni** w Śródmieściu (w różnej formie), z uwzględnieniem małej architektury (m.in. ławek, wody), miejsc zabaw dla dzieci oraz wybiegów dla zwierząt;
- ✓ wprowadzenie **powierzchni przepuszczalnych i małej retencji**;
- ✓ **potrzeba przyjęcia standardów kształtowania zieleni w mieście**;
- ✓ **konieczność ochrony drzew na terenach inwestycyjnych oraz konieczność ochrony drzew okazowych**;
- ✓ pytanie, czy duże drzewa w wąskich ulicach nie będą spowalniać przewietrzania (niska emisja), dlatego sugestia wprowadzania niskiej zieleni w tych miejscach.

PROGRAM „ROZWÓJ LOKALNY” (PRL)

Potencjalni beneficjenci:
255 małych i średnich miast
z najtrudniejszą sytuacją
społeczno-gospodarczą
zgodnie ze Strategią na Rzecz
Odpowiedzialnego Rozwoju.

11 kwietnia 2022 r.
podpisanie umowy w sprawie dofinansowania
3 371 065,01 EUR = 15 327 221,28 PLN
realizacji projektu „Cieszyn – miasto samowystarczalne”
w ramach programu „Rozwój lokalny”

„Cieszyn – opracowanie dokumentacji
w ramach wsparcia rozwoju miast POPT 2014-2020” (POPT)

środki Unii Europejskiej: 2 477 225,16 zł
środki budżetu państwa: 437 157,39 zł

Cel projektu:

Przygotowanie dokumentacji, która może posłużyć do aplikowania o fundusze w ramach nowej perspektywy unijnej, między innymi:

- dokumentacje elementów systemu komunalnych instalacji fotowoltaicznych,
- **Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu (MPA),**
- **plan zrównoważonej transformacji energetycznej (SECAP),**
- **program gospodarowania wodami opadowymi,**
- **standardy zarządzania terenami zieleni.**

Projekt „Cieszyn – miasto samowystarczalne”

Fundacja Pole Dialogu
Instytut na rzecz Ekorozwoju
NorSensus Mediaforum

19-21 maja 2022 r.

Cel projektu: pilotażowe wykorzystanie (na potrzeby małych i średnich miast) narzędzia partycypacji – tzw. sądu obywatelskiego.

Do programu zaproszono **Cieszyn (tereny zieleni)** i Świdwin (gospodarowanie wodą opadową) oraz wybrano w naborze Lesko (ograniczenie niskiej emisji) i Michałowice (gospodarka odpadami).

**POPT:
23 luty 2023 r.**

Obowiązek decydentów – odpowiedź na rekomendacje oraz wskazanie sposobu ich wykorzystania w pracy nad polityką miejską!

<https://poledialogu.org.pl/pierwsze-narady-za-nami/>

Cieszyńska Szkoła Ekomyślenia – ogólnodostępne wykłady, spacer, spotkania i warsztaty dające ogólną, podstawową wiedzę w zakresie m.in. skutków zmian klimatu, mitygacji i adaptacji do zmian klimatu, funkcji terenów zieleni/zielonych, znaczenia bioróżnorodności itd.

[illegible][illegible]

Norway grants

Burmistrz Miasta Cieszyńska Gabriela Staszkievicz zaprasza na spotkanie w ramach kampanii edukacyjnej "Cieszyńska Szkoła EkoMyślenia"

Kasper Jakubowski

CZWARTA PRZYRODA, GLEBARIA I LASY MIYAWAKI. JAK I PO CO CHRONIĆ DZIŚ MIEJSKĄ BIORÓŻNORODNOŚĆ?

**10 listopada 2023, Zamek Cieszyń (Oranżeria)
godz. 17:00**

Czy bardziej bioróżnorodne miasta to miasta przyjazne do życia? Jak przebiega ewolucja miejskiej przyrody - od "pierwszej" do "czwartej przyrody"? Dlaczego wszystko zaczyna się od "zdrowej" gleby? Po co miastom natura i jak ją projektować? Czy polskie miasta skazane są na "betonozę"? Czy jest miejsce dla zieleni samostnej? Prelegent opowie o współczesnych trendach prośrodowiskowych w projektowaniu i szansach na regenerację miejskich ekosystemów.

dr inż. Kasper Jakubowski - architekt krajobrazu, edukator, wykładowca na Politechnice Krakowskiej, Dyrektor Merytoryczny i współtwórca Forest Maker, Prezes Fundacji Dzieci w Naturę, Autor książki "Czwarta przyroda: sukcesja funkcji i przyrody nieużytków miejskich" (2020), Autor spacerowników po dzikiej przyrodzie Krakowa i Warszawy. Anuluje działania proprzyrodnicze z lokalnymi społecznościami, Autor "Standardów utrzymania terenów zieleni w miastach" dla Fundacji Sendzimira, Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie i we Wrocławiu (2022), Propaguje zazielenianie "miejskich pustyni" i zwiększanie bioróżnorodności budując "glebaria", sadząc mikrolasy metodą Miyawakiego.

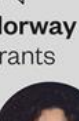
Zapraszamy także w dniu **11 listopada 2023, godz. 13:00**. Sadzenie lasu Miyawaki na os. Podgórze (miejsce spotkania: parking w rejonie budynku przy ul. F. Popiółka 2 i 4)
godz. 14:30 spacer przyrodniczy w rejonie osiedla Podgórze z dr. Kaspra Jakubowskim

wstęp wolny!

Cieszyń
miasto architektów

EkoLogiczny Cieszyń

Norway
grants

Burmistrz Miasta Cieszyńska Gabriela Staszekiewicz
zaprasza na spotkanie w ramach kampanii edukacyjnej
"Cieszyńska Szkoła EkoMyślenia"

Maria Skotnicka

Agnieszka Czachowska

Z DESZCZU POD RYNNĘ. MAŁE SPRAWY WIELKIEJ WODY

14 grudnia 2023, Zamek Cieszyński (Oranżeria)
godz. 17:00

Ile zarabia drzewo? Czy miasto może być gąbką? Czy ogród deszczowy to grządka? Co ma wspólnego ogród z dziurką od klucza? Podczas spotkania udzieliliśmy odpowiedzi na te pytania i poruszymy wiele innych zagadnień wyjaśniających aspekty BZi (Błękitnozielonej Infrastruktury), czyli rozwiązań opartych na naturze. Podzielimy się przykładami dobrych praktyk z Polski i zagranicy. Wspólnie zastanowimy się czy i ile możemy zrobić, aby przyczynić się do spowolnienia zmian klimatycznych i podnieść jakość najbliższego nam otoczenia.

- **Maria Skotnicka** – architekt, propagatorka idei ZR (Zrównoważonego Rozwoju) oraz edukacji architektonicznej, eksperta BZi, Certyfikowana facilitatorka metody Planning for Real i VISiS, trenerka rozwoju osobistego z kompetencjami na poziomie 5. EQF (European Qualification Framework).
- **Agnieszka Czachowska** – architekt, pedagog, trener, Absolwentka Akademii Innowatorów Społecznych oraz kursu Challenges of Sustainable Development 2002. Autorka i koordynatorka wielu projektów o charakterze lokalnym i międzynarodowym związanych z tematyką ZR, architekturą i ekologią. Uprawniona do pracy metodą Planning for Real i z wykorzystaniem narzędzi VISiS.

wstęp wolny!

EkoLogiczny Cieszyń

Norway
grants

Burmistrz Miasta Cieszyńska Gabriela Staszekiewicz zaprasza na spotkanie w ramach kampanii edukacyjnej "Cieszyńska Szkoła EkoMyślenia"

Michał Książek

**SPACER PO CIESZYNIE
ŚLADAMI DZIKIEGO
ŻYCIA W MIEŚCIE**

+ SPOTKANIE AUTORSKIE

16 kwietnia 2024

**15:00 "BIODROŹ" - SPACER PO CIESZYNIE - zbiórka przed
budynkiem Oranżerii Zamku Cieszyn, ul. Zamkowa 3
17:30- ATLAS DZIUR I SZCZELIN - spotkanie autorskie -
Kornel i Przyjaciele, ul. Sejmowa 1**

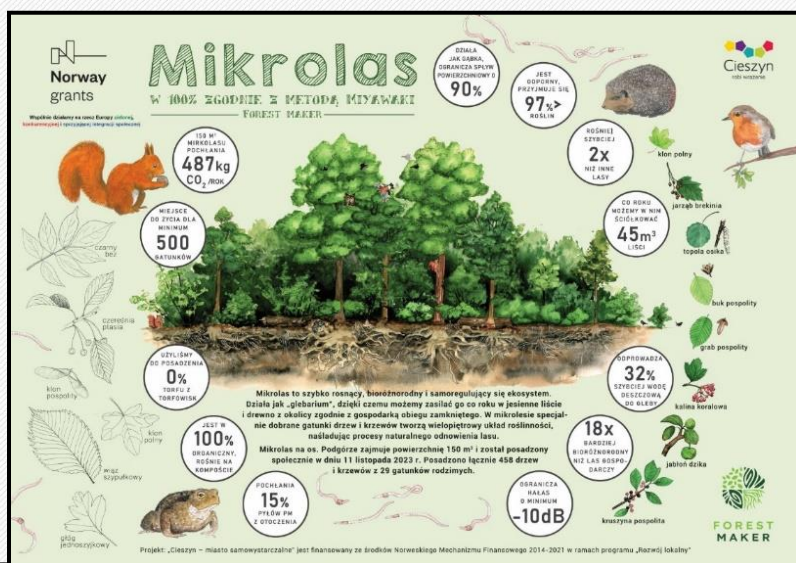
Michał Książek - za tom wierszy "Nauka o ptakach" (2014) otrzymał Silesiusa – Wrocławską Nagrodę Poetycką w kategorii debiut roku. W 2014 roku był nominowany do Nagrody Literackiej Gdynia za swoją pierwszą książkę "Jakuck. Słownik miejski" (2013), a dwa lata później zdobył tę nagrodę za esej "Droga 816" (2015). Jest jednak nie tylko nagradzanym pisarzem, lecz także inżynierem leśnikiem i ornitologiem. Swoją wiedzę i niezwykłą umiejętność obserwacji przyrody dzieli się między innymi podczas "biodroży", na których wraz z uczestnikami przygląda się ptakom, owadom, drzewom, ziółom i grzybom żyjących często w zupełnie zaskakujących miejscach, w samym centrum miasta.

W książce "Atlas dziur i szczelin" wydanej w 2023 r. autor fascynująco opowiada, w jaki sposób dzika przyroda radzi sobie w wielkim mieście, jak niestrudzenie wykorzystuje każdą, najmniejszą rysę w jego zabetonowanej powierzchni.

wstęp wolny!

 **EkoLogicznie
Cieszyn**

**„Samowystarczalne
dzielnice”: os. Podgórze,
11 listopada 2023 r.
– wspólne (ponad 80 osób)
sadzenie lasu kieszonkowego
metodą Miyawaki.**

PRL: przedsięwzięcie „Zielone sąsiedztwo”

- 23 oferty na zielone i ogrodnicze inicjatywy sąsiedzkie
- 14 inicjatyw otrzymało dotacje (do 7 tys. zł), w tym 12 polegało na zazielenieniu wybranego terenu, a 2 obejmowały zamontowanie pojemników na deszczówkę)

Standardy kształtowania i zarządzania terenami zieleni Cieszyna, kwiecień 2023

Opracowano na zlecenie: Gminy Cieszyn,
Rynek 1, 43-400 Cieszyn na podstawie umowy
nr 032.602.2022 OŚR z dnia 23 sierpnia 2022 roku

Opracowanie zawiera wytyczne i zalecenia w zakresie kształtowania i zarządzania terenami zieleni Cieszyna uwzględniające uwagi zebrane w sondażu diagnostycznym oraz podczas konsultacji z jednostkami Gminy i mieszkańcami.

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA:

TOM I. ANALIZY

TOM II. OCHRONA ZIELENI

TOM III. ZASADY Kształtowania ZIELENI

TOM IV. ZASADY PIELĘGNACJI ZIELENI

ZAŁĄCZNIKI:

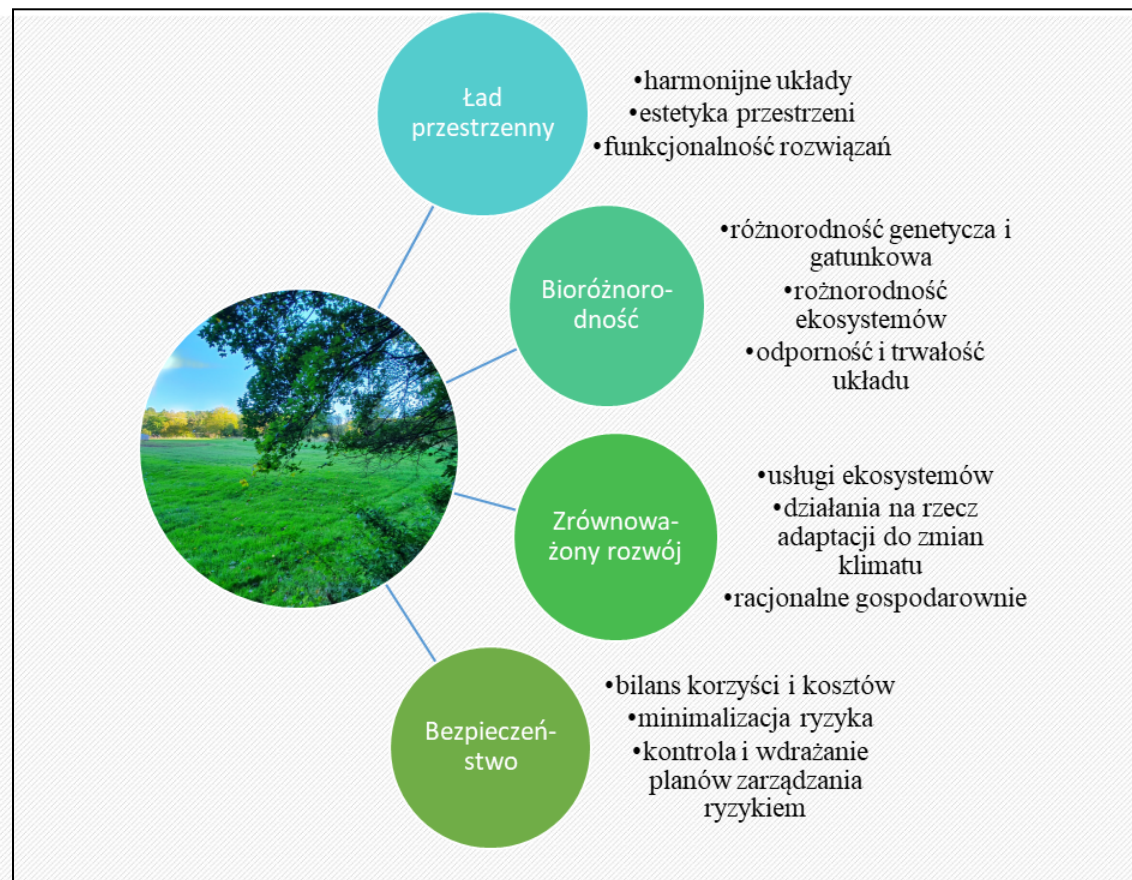
1. MAPY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO CIESZYNA
2. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA PRZYRODY CIESZYNA
3. DOBRE PRAKTYKI W Kształtowaniu TERENÓW ZIELENI

Autorzy opracowania:
Koordynator: dr hab. inż. Edyta Rosłon-Szeryńska
dr inż. Marcin Kolański
mgr inż. Justyna Jastrzębska
Jarema Rabiński
inż. Anna Grad

Ers_arbo Edyta Rosłon-Szeryńska
ul. Witwickiego 42/1, 03-980 Warszawa
NIP: 1132020402, Regon: 014925454

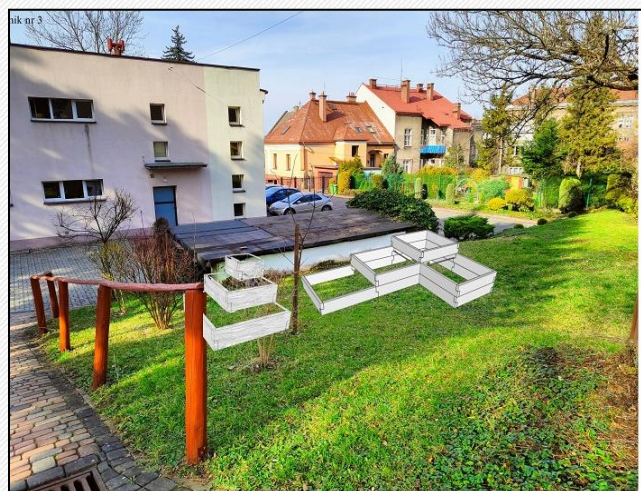

POPT: 1 czerwca 2024 r.

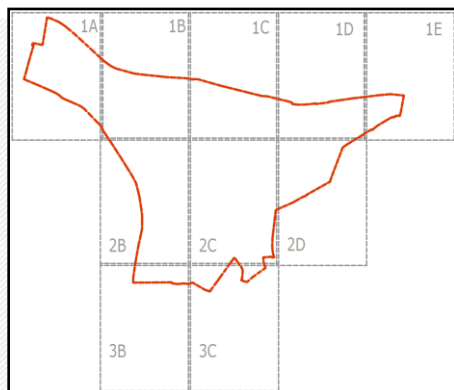
Celem [wdrożenia standardów] jest świadome korzystanie z usług ekosystemowych świadczonych przez rośliny, w tym szczególnie drzewa oraz mitygacja i adaptacja do zmian klimatu, przy jednoczesnej dbałości o potrzeby, zdrowie, życie i mienie mieszkańców.

PRL: przedsięwzięcie „Zielone sąsiedztwo”

- 16 projektów złożonych przez placówki oświatowe (żłobek, przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły średnie)
- 6 otrzymało dotację (do 8 tys. zł, na założenie łąk kwiatnych, ogródków warzywnych, posadzenie drzew i krzewów, zamontowanie pojemników na deszczówkę...

PRL: przedsięwzięcie „Zielona sieć”

TYPOLOGIA TERENÓW ZIELENI:

PM	-	1A PARK MIEJSKI
PH	-	1B PARK HISTORYCZNY
PK	-	1C PARK KIESZONKOWY
PL	-	2 PARKLET
SK	-	3 SKWER
Z	-	4 ZIELENIEC
ZP	-	5 ZIELEŃ PRZYULICZNA
WF	-	6 WOONERF
ZSK	-	7 ZIELEŃ NA SKARPACH

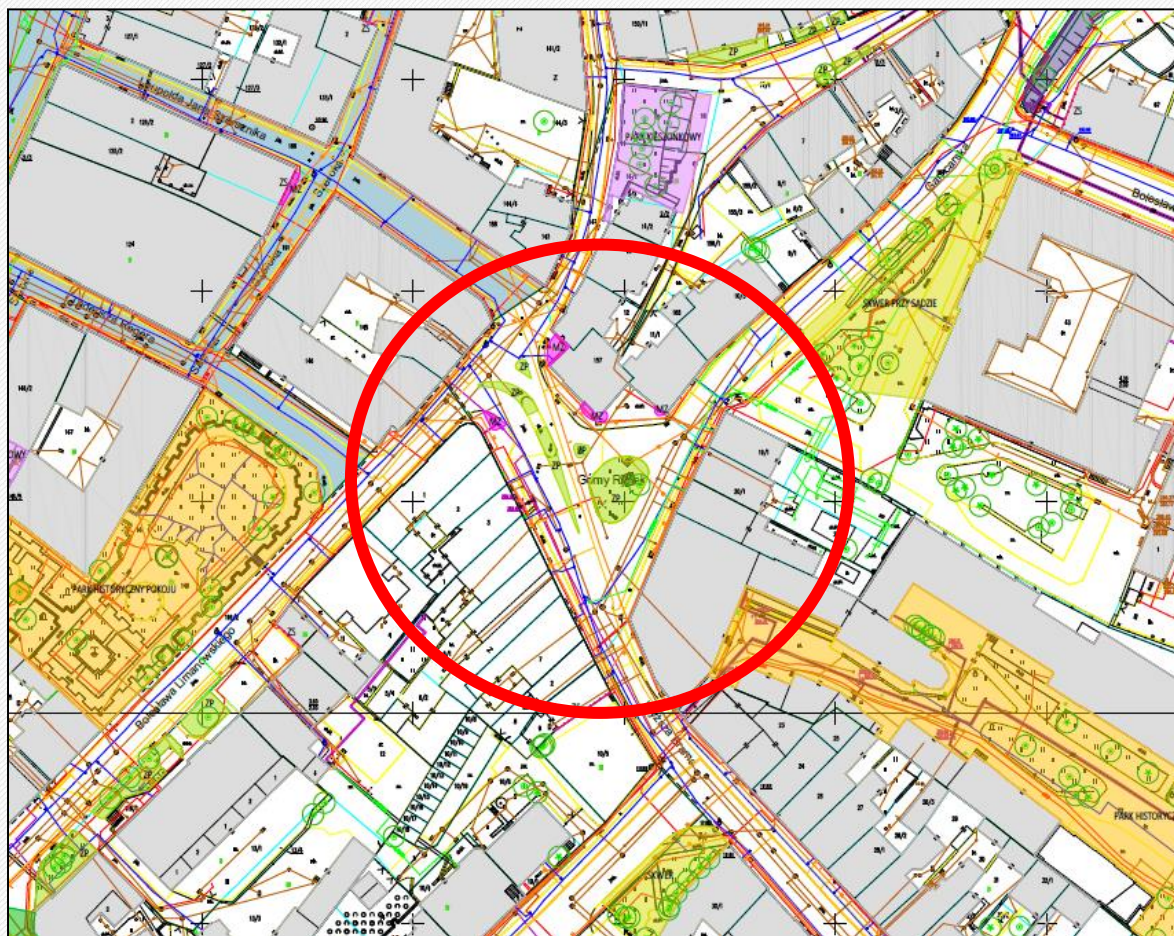
- Tom I – Analiza stanu istniejącego
 Tom II – a. Typologia terenów zieleni
 b. Zestawienie materiału roślinnego
 c. Zestawienie materiałów pomocniczych
 ryc. Zielona sieć obiektów
 ryc. Ogólne przekroje proponowanych struktur
 roślinnych
 Tom III – Standardy kształtowania zieleni
 Tom IV – Katalog mebli miejskich

ZDE	-	8A ZIELEŃ DACHOWA EKSTENSYWNA
ZDI	-	8B ZIELEŃ DACHOWA INTENSYWNA
ZN	-	9 ZIELEŃ NADBRZEŻNA
ZS	-	10 ZIELONE ŚCIANY
OD	-	11 OGRÓD DESZCZOWY
OS	-	12 OGRÓD SPOŁECZNOŚCIOWY
MZ	-	13 MIKRO ZIELEŃCE - ROZPŁYTOWANIE
SD	-	14 SZPALER DRZEW PROJEKTOWANY - REALIZACJA MOŻLIWA PO UZYSKANIU ZGODY GESTORÓW SIECI
ZI	-	16 ZIELEŃ IZOLACYJNA
	-	SZPALERY DRZEW ISTNIEJĄCE DO ZACHOWANIA I UZUPEŁNIENIA

PRL: „Zielona sieć” – typologia terenów zieleni

Lp.	Kod	Rodzaj	Kategoria	Powierzchnia m ²		Funkcje bazowe						
				Min.	Max.	rekreacyjna	wypoczynkowa	reprezentacyjna	edukacyjna	spacerowa	zabawowa makro (plac zabaw)	sportowa mikro (np. siłownia)
1A	PM	Park	miejski	500	BO	X	X		X	X	X	X
1B	PH		historyczny	500	BO	X	X	X	X	X		
1C	PK		kieszonkowy	250	500	X	X		X	X		X
2	PL	Parklet		10	+/-25		X					
3	SK	Skwer		100	2000	X	X	X		X		
4	Z	Zieleniec		100	2000	X	X		X	X		X
5	ZP	Zieleń przy- uliczna		BO	BO			X				

PRL: „Zielona sieć” – koncepcja dla Śródmieścia

**„Zielona sieć”: Górny Rynek / ul. Kochanowskiego
(wizualizacja propozycji zagospodarowania)**

Ministerstwo
Funduszy
i Polityki Regionalnej

„Zielona sieć”: park przy kościele św. Trójcy

„Zielona sieć”: park przy kościele św. Trójcy

„Zielona sieć”: mikrozieleniec pl. Kościelny / ul. Wyższa Brama

Stan „w trakcie”, 11 marca 2024 r.

Stan „przed”, Google Maps, 2017 r.

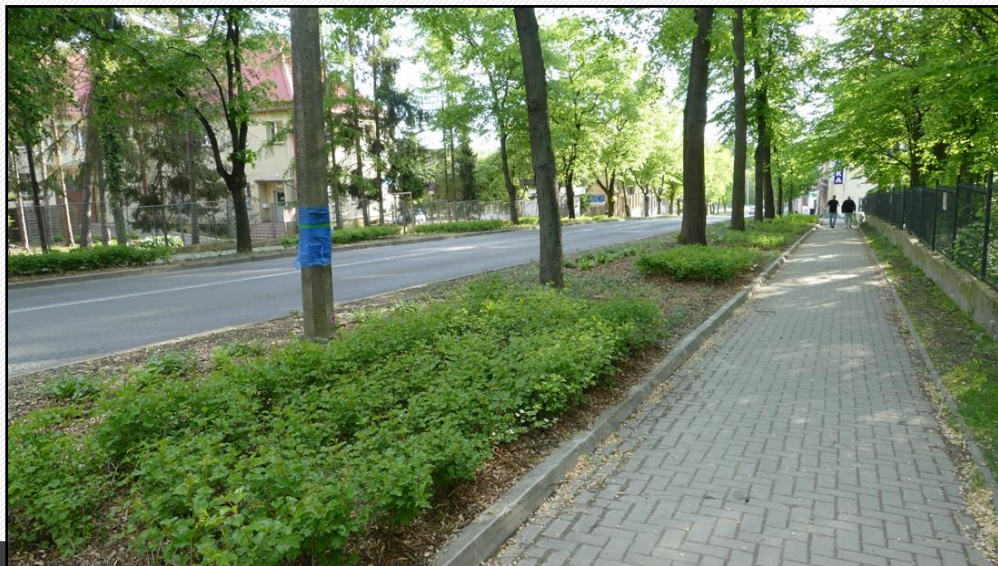
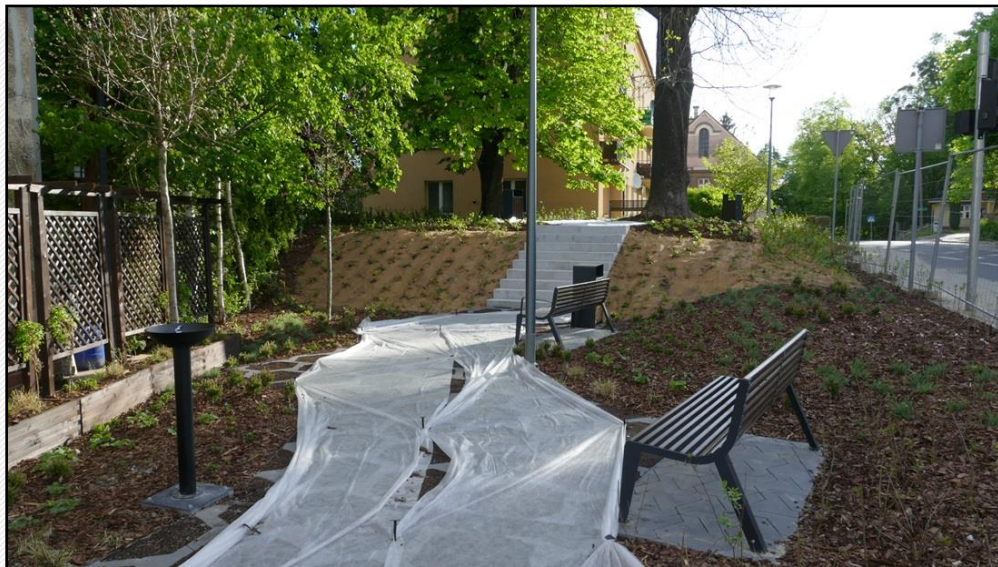

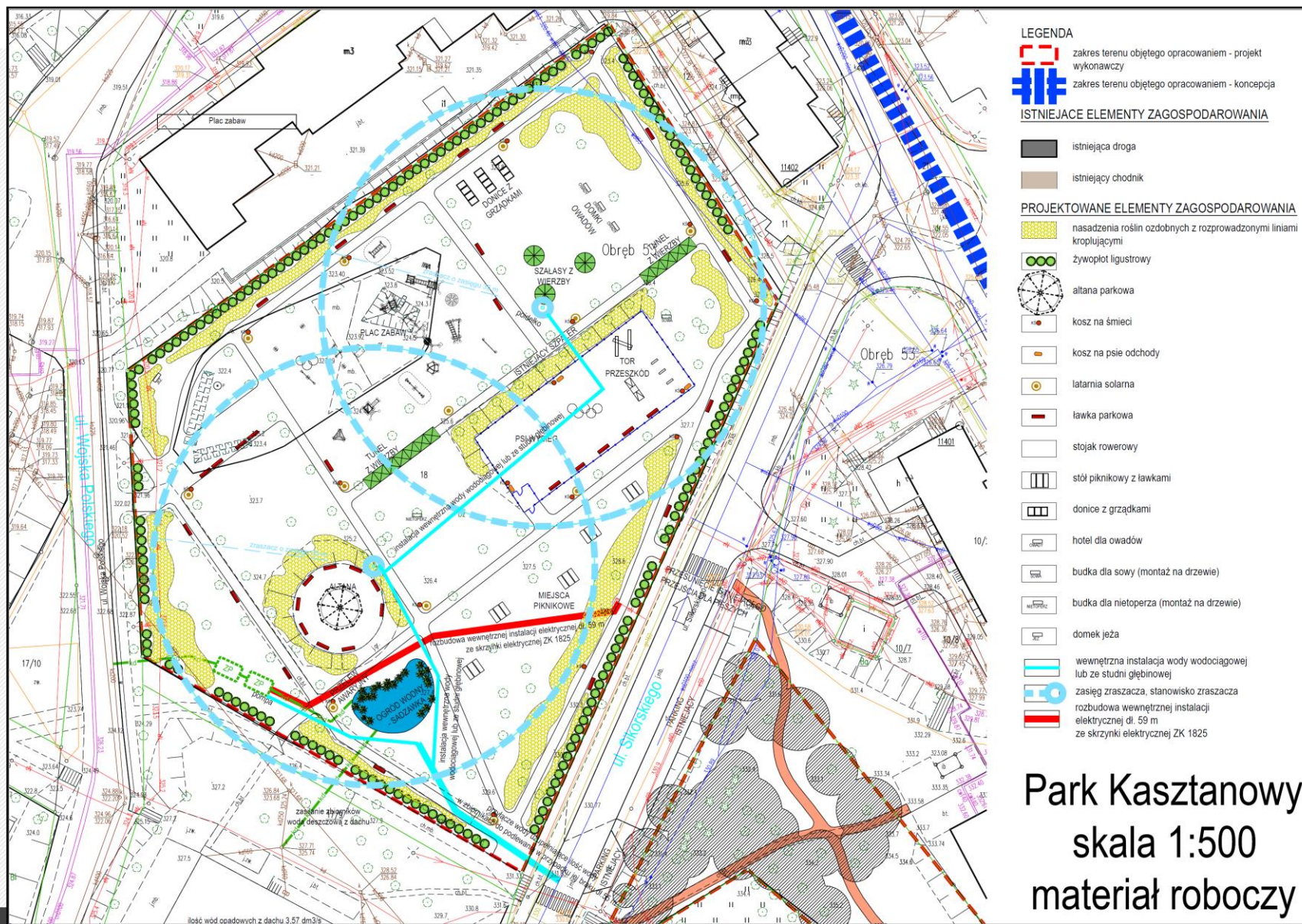
Stan „docelowy”, 29 kwietnia 2024 r.

**„Zielona sieć”: mikrozieleniec
pl. Kościelny / ul. Wyższa Brama**

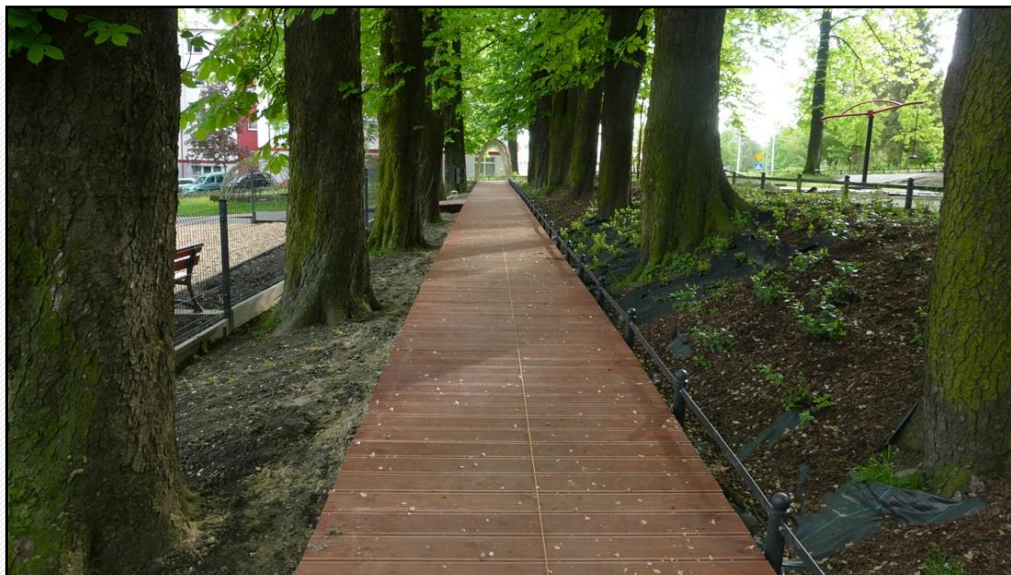
„Zielona sieć”: ul. Bielska / ul. Wyższa Brama

„Samowystarczalne dzielnice”: park Kasztanowy

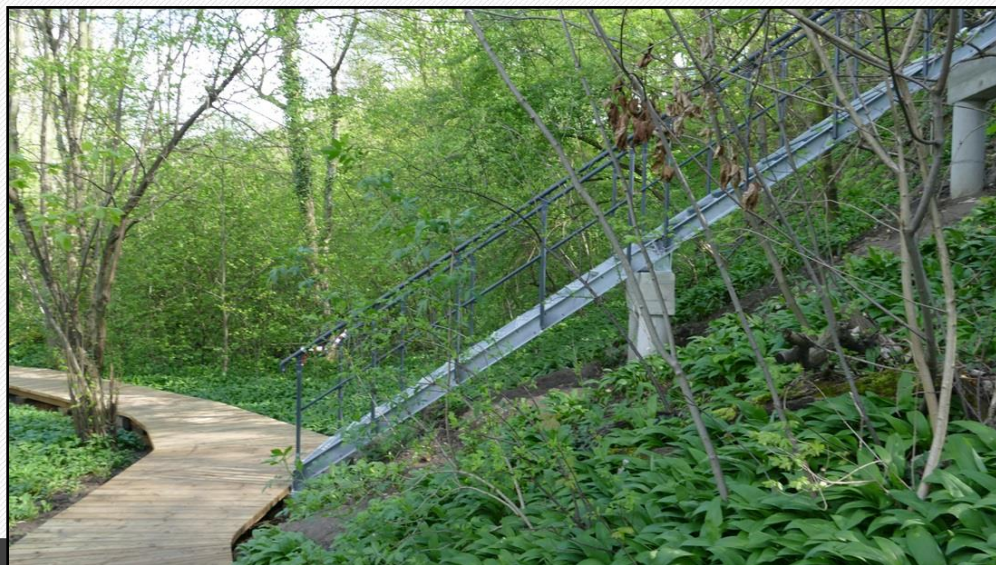
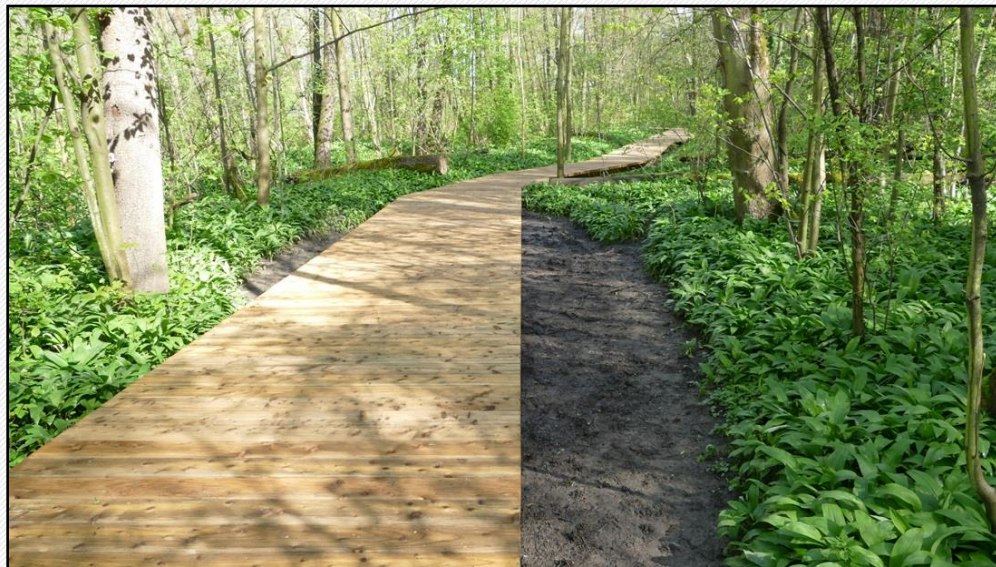
PRL: „Samowystarczalne dzielnice” – park Kasztanowy

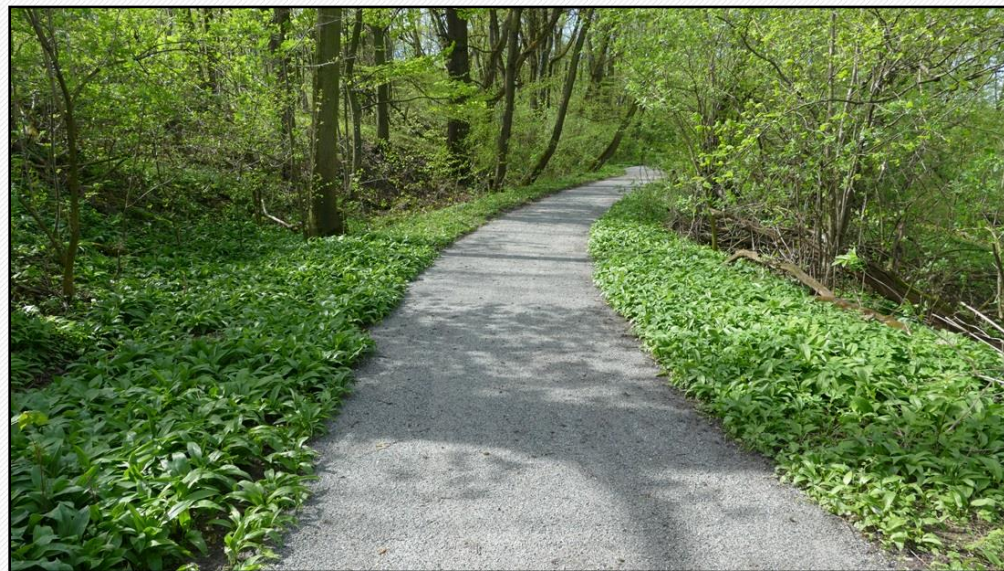
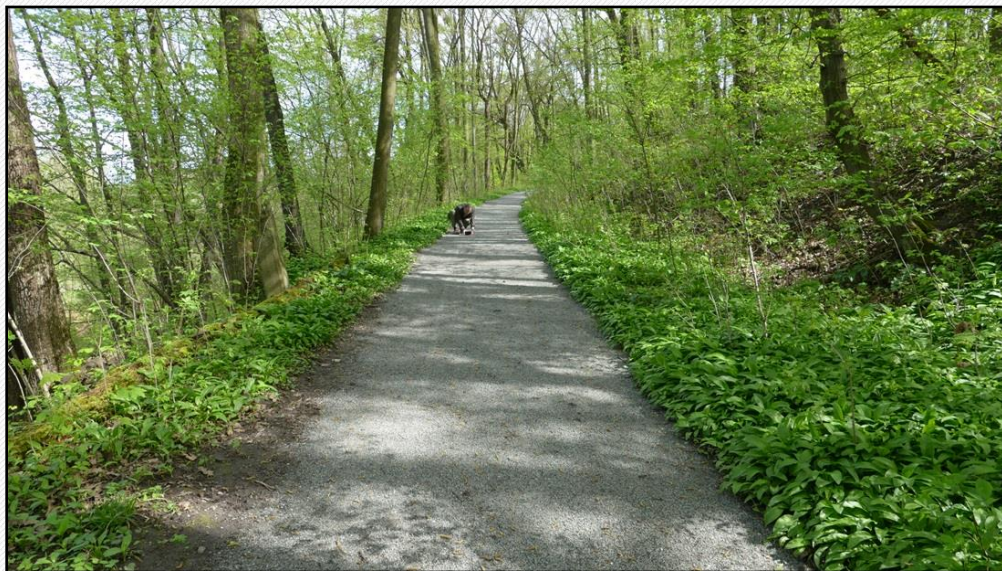
PRL: „Zielony Cieszyn” – rezerwat przyrody „Lasek Miejski nad Puńcówką”

„Zielony Cieszyn”: rezerwat przyrody „Lasek Miejski nad Olzą”

**„Zielony Cieszyn”: zespół przyrodniczo-krajobrazowy
„Lasek Miejski w Błogocicach”**

PRL: „Cieszyn – miasto samowystarczalne”:

- ❑ **287 drzew (obwód pnia 14-16 cm)**
- ❑ **89 drzew owocowych**
- ❑ **458 drzew i krzewów w lesie kieszonkowym (las Miyawaki)**
- ❑ **21 331 krzewów**
- ❑ **30 pnączy**
- ❑ **46 464 bylin i krzewinek (w tym cieszynianka wiosenna – 28 w parku kieszonkowym ul. Bielska / ul. Wyższa Brama i 318 w parku św. Trójcy)**
- ❑ **tulipany – 1 854 cebule wzdłuż ul. Bielskiej oraz 1 659 cebul w parku kieszonkowym ul. Bielska / Wyższa Brama**

Program „Zielony Lider”
Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności
Fundacja Sendzimira

Cieszyn dla Klimatu

Podsumowanie warsztatów dotyczących
wypracowania założeń do
wprowadzenia rozwiązań błękitno - zielonej
infrastruktury (BZI) przy wybranych
budynkach w Cieszynie - grudzień 2023

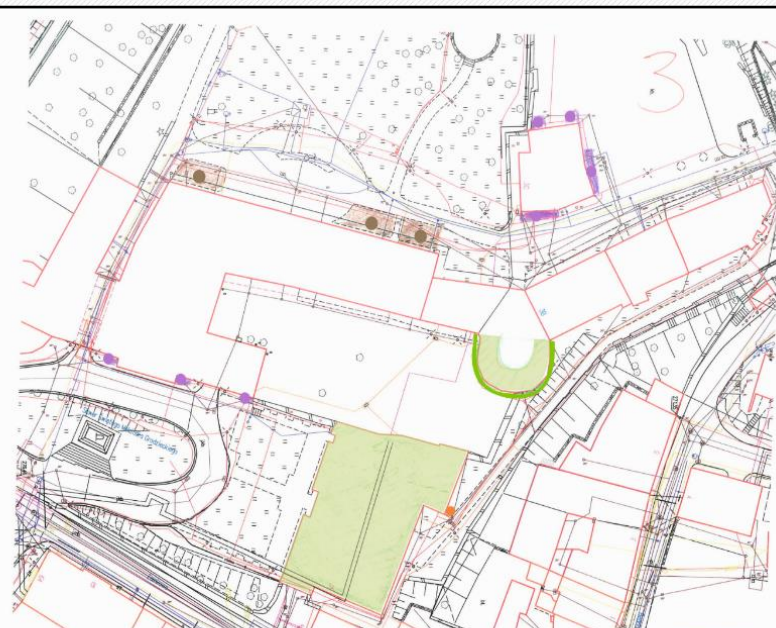
OGRODY DESZCZOWE
W SKRZYNIACH

OGRODY DESZCZOWE
W GRUNCIE

OGRODY DESZCZOWE
W GRUNCIE

ZIELONY DACH

PNĄCZA

PNĄCZA

Strefy biocenotyczne = dzikaria

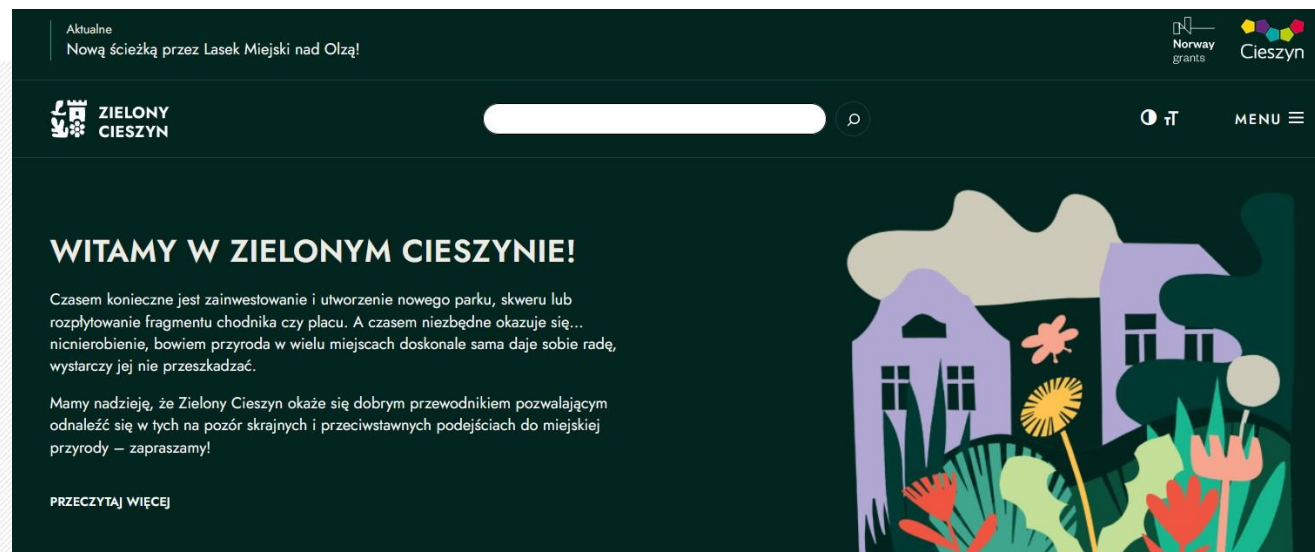
Park Pod Wałką (tzw. droga do III-go jazu)

Strefy biocenotyczne = dzikaria

*Nikt nie może zrobić wszystkiego,
ale każdy może zrobić coś.*

Sylvia A. Earle